

This e-book was digitized from an original copy by the West African Research Association for the African Language Materials Archive (ALMA) project. Original funding for this project was provided by [UNESCO](#) and the [Council of American Overseas Research Centers \(CAORC\)](#) in cooperation with the [West African Research Association](#) and [Columbia University](#).

Please see the following web sites for more information about the ALMA project, contributing authors, and more titles in the series.

- Digital Library for International Research catalog: <http://catalog.crl.edu/search~S16>
- African Language Materials Archive (ALMA): <http://www.dliir.org/e-books.html>
- African language materials including interviews in video and PDF versions, documentary video, translation work, and bibliographies can be viewed at <http://alma.matrix.msu.edu>.

**DAME CAPANDE JEEGOM (60)
JEYAADE E DAME BARAAJE
E HEEFUGOL GOOFI**

**Waylitiɓende e Fulfulde wo :
Dikko Hamadun Amadu
Sek Ali Siise**

**WAALDE ALSILAAMI EN AFRIKI
BANNGE NODDUGOL FA'ADE
E DIINA**

**L'Agence des Musulmans d'Afrique
Koweit**

DAME CAPANDE JEEGOM (60)
JEYAADE E DAME BARAAJE
E HEEFUGOL GOOFI

Waylitiɓende e Fulfulde wo :
Dikko Hamadun Amadu
Sek Ali Siise

WAALDE ALSILAAMI EN AFRIKI
BANNGE NODDUGOL FA'ADE
E DIINA

En puuḏirii innde Alla jom hinney
kuuḑudo jom hinney keeriido

Yetoore woodanii jom tageefooji juulde e kisindam wonii dow burdo Annabaabe e nulaabe teddude.. caggal duum .. dum wo bataaki faade e kala Alsilaami, mo na rewa Alla de hawrondirtaa o e huunde fuh, sabo ko buri mawnude e ko dow kala alsilaami duum woni o yalta e nduu doo adunaaru de haqiiqa Alla yaafoke denneengal junuubaaji makko faa tawa Alla yamataa o di nyannde darngal de naatna o aljennaaji neema alhaali makko o duumo nder majji, o yaltataadi abadaa.. e nder kii doo bataaki ndaɓɓi en kaalan yoga golleeji di njaafoo junuubaaji diin di baraaji mawdi ngoni nder muɓɓen, yuwde e hadiisaaje .N.J.K. Cellufe, miden nyaagoo Alla buurdo dariido e hoore mum oon mo deweteedo fuh walaa so wanaa kanyum no o jafana en golleeji

meeden no wiide kanko wo o nanoowo wo o anndudo.

1- Tuububuye."neddo fuh tuubudo yeeso no naange fuhda yuwde e saamirde muudum Alla tuuban e muudum.muslim. " no wiide Alla o mawnii o teddii na jaba tuubugol maccudo so tawii na heddi fekkoraay. Attirmiji o wii wo njanta moyya.

2- yaltude faa dafba anndal. " neddo fuh naatudo laawol na dafba e mum anndal Alla newnanandum e maggol laawol faade aljenna.muslim.

3- Alla toowdo wi'ii e hadiis kususii . YAlla mi habrataa on ko furi moyyude e golleeji moodon de furi laabude nokku mardo on de furi di yestude darjaaji moodon de furi moyyande on gilla e nafqude kanje e kaalis de furi moyyande on yuwde no kawro e konne moodon de coppon daade mubben de be coppa

daade moodon. Be mbii: na'am haalan men o wi'i : miccitagol Alla toowdo.Tir.

4- gollude moyyere e handaade faade e moyyere. kala moyyere wo sadaka. B.M.

5- bural noddude faade e Alla. : " kala noddudo faade e kanday laatanoo dum baraaaje hono baraaaje oon tokkudo dum, de dum duytataa baraaaje mabbe fay seeda. B.M.

6-yamirde moyyere e hadde fankarde. " oon jiido e moodoon fankarde wo'o waylitirnde junngo makko so o waawaaydu demngal makko, so o waaway du bernde makko duum woni ko buri lo'ude e liimaanaaku. M.

7- Janngude qur'aana teddudo e rewnondirde dum. " njanngee alqur'aana sabo ina wara nyannde darngal wo curonoowo yimbe mum. B.M.

8- Anndinaade Alquraana teddudo e anndinde dum."burdo moyyude e moodon wo oon anndiniido alqur'aana de anndini dum. B.

9- Salminaango. " on naatataa aljenna faa ngoondinon on ngoondintaa faa njidondiron, yAlla mi tindintaa on e huunde so on ngolliinde njidondiron nah, caakee salminaangol hakkunde moodon. M.

10- yidde ngam Alla. " laamdo toowdo na wi'a: nyannde darngal. " toy yidondirnoobe ngam manngu am been ngoni? Hannden mido sornaabe nder dowgi am nyannde nde dowgi fuh walaa so wanaa dowgi am. M.

11- hofnoyde nyawdo. " walaa fuh alsilaami mo ina hofna alsilaami fajiri so wanaa malayka en ujunaaje capande njeddo njuula dow mum faado weeti, sardinge laatanoo on nder aljenna. Tir.

12- faabagol yimbe e nder nyamaande. " oon newnando cadoraado Alla newnana dum aduna e laakara. Ibnu maajah yaltini o, wo o.nardudo

13- Suhrugol yimbe. " maccudo suurataa maccudo adunaaru do so wanaa Alla suura o nyannde darngal. M.

14- jukkude endam. " endam na sinndaa to al'arsi na wi'a: oon jokkudo kam wo Alla jokku dum oon tayudo kam wo Alla tayudum B.M.

15- moyyude jikku. " nelaado Alla yamaama ko buri heewde naatnude yimbe aljenaaji o wii: kulol Alla e moyyude jikkuuji. Tir.

16- ngoongantaaku. " tidnee e ngoongantaaku sabu ngoongantaaku na handoo faade e moyyere moyyere du na handoo faade e aljenna. B.M.

17- modtude tikkere. " oon modtudo tikkere de in waawi siinude nde Alla noddan o e dow ko'e tageefooji nyannde darngal faa subna o haddi ko o muuyi e huurul ayni en. Tir.

18- Ko heefata junuubu joonnde. " oon joodiido e joodorde de duko makko heewi e

mayre? De o wi'i fadde imo ummoo e joodorde makko ndeen senay woodanii ma yaa aan joomam e yottoore maada mi seedoke deweteedo fuh walaa so wanaa aan mido nyaago yaafay maada mido tuuba faade e maada so wanaa Alla yaafoo o ko laatii e joodorde makko ndeen fuh. Tir.

19-munyal. " tampiri hebataa alsilaami wanaa naaw, wanaa himme wanaa sunu wanaa torra wanaa benkemme faa gi'al ngaal na yuwa o so wanaa Alla heefiradum goofi makko. B.

20- moyyugol e Saaraabe dido. " hinere makko rudaama rewte hinere makko rudaama, rewte hinere makko rudaama. Wi'aa: moy yaa Nulaado Alla ? o wii: oon tawdaado e saarooji mum didi nokku manngol gooto mabbe naa be dido fuh rewte dum naatnaa o aljenna .M.

21- gollande wunndummaare e miskiini. " gollannoowo wunndummaare e miskiini na wa'i hono kaboowo jihaadi ngam laawol Alla,

mido jikka o wii: na wa'i hono dariido e juulde mo tayataa imo wa'i hono cuumiido mo tayataa. B.

22- Bambugol atiime." Miin e bambudo atiime hono nih nder aljenna. O wii hono kolli makko didi dii sappordu e hakkundeeru. B.

23- Salligi - Nanngordam. " Oon nanngudo de moyyini nanngordam goofi mum njalta e banndu mum faa di njaltira nder pedeeli mum. Muslim

24- Seedaade caggal nanngordam . oon nangudo de wi'i : mido seedoo deweteedo fuh walaa so wanaa Alla wo o gooto o walaa kawto mido seedoo no wiide mohammadu wo maccudo makko wo nulaado makko . dame aljenna jeetati udditanee o o naatira ngal o muuyi fuh e majje . muslim,tirmijii beydi Alla wadam mido jeyaa e tuuboobe wadam mido jeyaa e labbinotoobe .

25- warti - waringol caggal Noddinoowo." Oon biido wakkati mo nani noddinaango, yaa aan joomam jom ngoo noddinaango timmungo e juulde dariinde hokku mohammad jokkorgal e bural darnu o do darorde yetteteende nde podaninodaa o. mi suranan o nyannde darngal. Bukari.

26- Mahugol misiidaaji. " oon mahudo misiide ina dabbitirande ngam Alla o mahante hono mayre nder aljenna " Bukari.

27- Kosorgal. " so wanaa hulde ta mi sayyina e dow tomottaare am wAllaahi na mi yamirbe e kosorgal wondude kala juulde. B.M.

28- Yahde faade e misiide. " oon dawdo faade e misiide maa hirndi Alla resanan o nder aljenna kodu nde o dawu fuhu maa o hirndi. B.M.

29- Juule joy. " walaa fuh neddo alsilaami mo juulde farlaande na warana dum de o moyyina salligi mayre e kulol Alla mayre e rukuu'u

mayre so wanaa nde laatanoo o yaafay huunde fuh ko woni yeeso mayre e junuubaaji so tawii o waddaay junuubo mawdo, duum haddi jamaanu fuhu.M.

30- Juulde Fajiri e Juulde Alaasara." Oon juuldo buubude didi naata aljenna B.

31- Juulde Jum'a . " oon nanngudo de moyyini nangordam rewte o wari Jum'a de o hedtinii o deyyinii o yaafee ko woni hakkunde jum'aare ndeen e jum'aare waroore, o beydane nyalaade tati, oon memudo korkaaye haqiiqa duki. M.

32- Wakkati jaabaamuye du'aaw nyannde Jum'a. " ina woni e aljumaare saa'a maccudo alsilaami hawrataa e muudum na darii na juula na nyaagoo Alla huunde, so wanaa Alla hokka o nde. M.

33- Sunnaaje tabitinde wondude e fariilaaje. " walaa fuh maccudo alsilaami mo na juulana laamdo toowdo nyannde fuh raka'aaje sappo e

difi ngam dowtagol di nganaa fariilaaje so wanaa o mahanee suudu nder aljenna. M.

34- Juulugol raka'aaje difi caggal gollude junuuba. " walaa fuh maccudo mo ina wada junuubu de o moyyina laabal rewtee o ummoo o juula raka'aaje difi rewtee o nyaagoo Alla yaafoo o so wanaa Alla yaafoo o. Abudawda

35- Juulude jemma. " ko furi fuh woodde e juulde caggal juulde farraande wo juulude reedu jemma M

36- Juulude wenndoogo. " Sadaka na finta e dow kala tergal gooto fuh e moodon, kala sennaango wo sadaka kala yettoore wo sadaka kala laa'inaangol wo sadaka kala habbiraango wo sadaka yamirde moyyere wo sadaka hadde fankarde wo sadaka raka'aaje difi de imo juula dum en e wenndoogo na heya e dum fuh. M.

37- Juulde e dow Annabiijo. " oon juuludo dow am juulde, Alla juula e dow makko sabe mayre laabi sappo M.

38- Koorka. " walaa fuh maccudo mo ina suumoo nyalaande ngam laawol Alla toowdo so wanaa Alla wodfina yeeso makko e yiite ngam nyalaande ndeen yahdu duubi capande jeddi " B.M.

39- Hoorde balde tati nder lewru fuh. " hoorde balde tati e nder lewru fuh wo hoorde jamaanu fuh. B. M.

40- Hoorde koorka. " oon koordo koorkaaru ngam goondingol e jikkude baraajiye yaafanee ko ardinoo e junuubaaji muudum. B.M.

41- Hoorde jeegom juuldaandu. " oon koordo koorkaaru de rewtini jeegom juuldaandu dum laato hono koorka jamaanu. M.

42- Hoorde nyannde Arafa." Hoorde nyannde arafa mido jikka e dow Alla no nde hefa junuuba hitaande artiindende e hitaande waroore caggal mayre. M.

43-Hoorde nyannde sappo haaram ." hoorde nyannde sappo haaram mido jikka e dow Alla no nde hefa junuubu hitaande artiindende. M.

44- Taynude koordo." oon taynudo koordo yeru baraajiye muudum laatonoo o de dum duytataa baraaje koordo oon fay seeda.Tirmijii.

45- Daraade jemma alqadara." Oon dariido jemma alqadara ngam iimaanaaku e jikkude baraaje o yaafanee duum ko ardii e junuubaaji makko. B.M.

46- Sadaka." Sadaka na nyifa goofi hono ndiyam nyifirta yiite.Tir.

47- Hijjoore e Al-umra." Al-umra yahde Al-umra na hefa junuubaji gondi hakkunde majji, hijjoore lobbere walaa njobdi so wanaa aljenna ". M.

48-Golle e nder nyalaade sappo layyaaru." Walaa fuh e nyalaade de golle lobbo nder muβben buri yideede faade e Alla foti e dee nyalaade, o muuyridum nyalaade sappo

layyaaru, be mbii : yaa aan Nulaado Alla wanaa fay jihaadi ngam laawol Alla nah ?

wanaa fay jihaadi ngam laawol Alla. so wanaa gorko jaltidindo e yonki muudum e jaydi muudum rewtaa o wartidaay huunde fuh e majjum. B.

49- Habugol Jihaadi ngam laawol Alla." Reende leydi nyannde wootere ngam laawol Alla duum buri woodude illa e adunaaru e ko woni dow mum fuh, nokku loosol gooto e moodon to aljenna duum buri woodude illa e adunaaru e ko woni dow mum fuh, B.

50- Nafqude ngam laawol Alla. " oon lalindindo ooroowo ngam laawol Alla haqiiqa kanko du o oori oon luttudo oordo nder koreeji muudum e moyyere haqiiqa kamdu oori. Ko hawra e muudum.

51- Juulde e dow maaydo e dowsirde dum. " oon ceediido janaasa faa juulaa e dow muudum imo woodi tayre baraaaje, oon ceediido janaasa

faa moobaa na woodi taye didi, wi'aa: wo dume woni taye didi ? o wi'i: yeru baamle didi mawde B.M.

52- Reende demngal e farji (yeeso). " moy sankantookam duum ko woni hakkunde bahewahem didi: e duum ko woni hakkunde koydem didi mi sankanoo dum aljenna..

53- Bural deweteedo fuh walaa so wanaa Alla e bural senay woodanii Alla e yettoore muudum. " oon biido deweteedo fuh walaa so wanaa Alla o gooto o walaa kawto laamu na woodani o yettoore na woodani o kanko wo o baawdo e dow huunde fuh. biido dum do e nder nyalaande laabi hemre dum laatanoo dum yeru rimfinde daade sappo, o winndanee e majjum lobbi hemre o mooytanee e majjum pankari hemre, dum laatanoo o ndeenaagu e seydaani nyannde ndeen faa do hiiri, gooto fuh waddataa ko buri ko o wooddi dum so wanaa gorko golludo buri ko o golli o wi'i : oon

biido seyan woodanii Alla e yettoore muudum e nder nyalaande laabi hemre goofi makko libee fay so di laati yeru nguufa maayo. B.M.

54- Ittugol ko torrata e dow laawol."wallaahi haqiiqa mi yi'ii gorko imo waylitoo nder aljenna batte lekki ki o tayuno dow laawol laatiiki na torra alsilaami en. M.

55- Ne'ude e bambude biɓɓe rewɓe." oon mo biɓɓe rewɓe tato laatanii dum imo sornabe imo hinnoobe imo bambabe aljenna tan wajibanii o. Ahmad e tuugorde lobbere

56- Woodfugol faade e kulle." No wiide gorko yi'ii rawaandu na nyaama njaareendi sabo domka de o hooyi horfaanuuwo makko imo nyedira ndiyam imo hokkandu faa ndu domditi ndeen Alla yet ti o naatni o aljenna B.

57- Dalde geddi." Miin mido joganii wonande oon daldo geddi suudu nder aljennaaji fay so laati wo goongaajo.Abud.

58- Juuraade sakiraaɓe ngam Alla." YAlla mi haalantaa on worɓe moodon wonɓe nder aljenna nah? ɓe mbii: haalan men yaa aan Nulaado Alla o wii: Annabiyamme na woni nder Aljenna goongante na woni nder aljenna gorko mona juuroo sakiike muudum banngengalluure walaa fuh ko o juurorii oon so wanaa ngam Alla kanko du imo woni nder aljenna. Adɗabra.hasun.

59- Downtanagol Deekiiwo Gorum."so debbo juulii joy muudum de hoori lewru muudum de reeni yeeso muudum de dōwtanii gorum o naatira damal fuh ngal o muuyi e dame aljenna.Ibnuhibban.celluka

60- Waasde nyaagaade yimɓe faa'e."oon podaniido kam no nyaagataako yimɓe faa'e oon du mi fodanto dum aljenna". Dunke en sunnaaji. Celluka.

**L'Agence des Musulmans d'Afrique
Koweït**